

บทที่ 8

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตในการอยู่ร่วมกันของชุมชนวัดขจรศิริและชุมชนมัสยิดอัลเอียะติชอม เขตสวนหลวง

ชุมชนวัดขจรศิริและชุมชนมัสยิดอัลเอียะติชอม เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนต่างวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกัน มีศาสนสถานเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่าแนวคิดเรื่องอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้พื้นที่ เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตในการอยู่ร่วมกันของชุมชนต่างวัฒนธรรม คือชุมชนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม โดยแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยเงื่อนไขของการศึกษา อันได้แก่ เอกลักษณะของชุมชนและรูปแบบการใช้พื้นที่ของแต่ละชุมชนวัฒนธรรม ทั้งนี้ เอกลักษณะของชุมชนขจรศิริและชุมชนมัสยิดอัลเอียะติชอมเป็นผลมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางกายภาพและกิจกรรม ตลอดจนการวิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่

จากการสำรวจตามกรอบแนวคิดข้างต้น พบว่าเอกลักษณะที่สำคัญของพื้นที่ คือ เป็นชุมชนต่างวัฒนธรรมที่มีภาพการอยู่ร่วมกัน มีการพึ่งพาอาศัยต่อกันทั้งสังคมและเศรษฐกิจ แม้จะมีการใช้พื้นที่สาธารณะทางสังคมแยกกันเนื่องจากความแตกต่างของวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต แต่มีการยินยอมให้อีกกลุ่มวัฒนธรรมเข้าร่วมใช้พื้นที่เฉพาะบางแห่งได้เนื่องจากความเป็นเพื่อนหรือเพื่อนบ้าน รวมถึงพบการใช้พื้นที่ร่วมกันของสองชุมชนต่างวัฒนธรรม และความต้องการใช้พื้นที่ดังกล่าวไม่มีเพียงพอกับปริมาณพื้นที่ที่มี กล่าวคือการใช้พื้นที่ร่วมกันพบในบริเวณพื้นที่ริมน้ำ ซึ่งบางแห่งเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก และบางแห่งเป็นที่กึ่งสาธารณะที่เปิดให้เข้าใช้เฉพาะบางช่วงเวลา ประกอบกับการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ ตามกรอบการส่งเสริมวิถีการดำรงชีวิตในการอยู่ร่วมกันของชุมชนต่างวัฒนธรรม ได้แก่ ความยืดหยุ่น ความหนาแน่น ความเชื่อมต่อ และคุณภาพของพื้นที่ ทั้งนี้ ความยืดหยุ่นเกิดจากกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่หลากหลายของผู้ใช้งานจากต่างวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความหนาแน่นของกิจกรรมในพื้นที่ที่มีการใช้พื้นที่อย่างสม่ำเสมอทุกช่วงเวลาเช่นกัน

ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนวัดขจรศิริและชุมชนมัสยิดอัลเอียะติชอมเพื่อส่งเสริมวิถีการดำรงชีวิตร่วมกันของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ร่วมกันจึงเน้นการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่มีการใช้พื้นที่ร่วมกันของสองชุมชนต่างวัฒนธรรมทั้งพื้นที่กึ่งการประสานการใช้และพื้นที่สาธารณะที่คนจากต่างวัฒนธรรมสามารถเข้าร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์แผนและผัง และเกิดความเป็นรูปธรรมในการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยการจัดการพื้นที่ในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การฟื้นฟูบูรณะระบบโครงข่ายการสัญจรในพื้นที่
- 2) การปรับปรุงและการฟื้นฟูบูรณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างสาธารณะและระบบกิจกรรมในพื้นที่
- 3) การฟื้นฟูบูรณะสภาพแวดล้อม มุมมองและการเข้าถึงพื้นที่

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นองค์ความรู้ที่อธิบายถึงการอยู่ร่วมกันของชุมชนต่างวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ ผ่านกรณีศึกษาของชุมชนวัดขจรศิริและชุมชนมัธยมอัสสัมชัญติชอม เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ตลอดจนนำเสนอผลการสำรวจและการวิเคราะห์พื้นที่ รวมถึงศักยภาพและข้อจำกัด เพื่อนำไปสู่การวางผังการออกแบบชุมชนเมืองที่ส่งเสริมการดำรงวิถีชีวิตร่วมกันระหว่างชุมชนต่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ชุมชนทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีบริบทของพื้นที่ใกล้เคียงกันได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย